

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU AÇISINDAN İŞ KAZASI SAYILAN HALLER

Arş. Gör. Atanur KARAAHMETOĞLU
Kırıkkale Üniversitesi İİBF
İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku ABD

ÖZET

İş kazaları, birçok olumsuz yönü bulunan vahim hadiselerdir. Vaka, iş kazaları nedeniyle birçok sigortalı bedensel ve ruhsal açıdan zarar görmektedir. Bu nedenle, birçok sigortalı hayatının geri kalanını sakat geçirmek zorunda kalabilmektedir. Ayrıca, yaşanan iş kazaları birçok sigortalının da hayatını kaybetmesine yol açmaktadır. Bu nedenle, iş kazaları sosyal güvenlik hukuku açısından mesleki risk hali olarak görülmektedir. Zira, iş kazaları genel olarak ölümlere ve yaralanmalara sebep olan beklenmedik bir anda gerçekleşen kötü olaylardır. Bunun için, sosyal güvenlik hukuku açısından iş kazasının varlığı için bazı şartlar aranmaktadır. Ancak, mevzuatımızda bir iş kazası tanımı yapılmamıştır. Bununla birlikte, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 13. maddesinde iş kazası sayılan haller düzenlenmiştir. Bu şekilde sayma yöntemi uygulanmıştır. Buna göre, bir olayın iş kazası olarak kabul edilebilmesi için, yaşanan olayın 5510 sayılı SSGSSK'nin 13. maddesinde sayılan hallerden biri olması gerekmektedir. Bu çalışmada, 5510 sayılı SSGSSK'nin 13. maddesi kapsamında iş kazası sayılan haller incelenmekle birlikte, yaşanan hangi olayların iş kazası olarak kabul edilip edilemeyeceği üzerine bir araştırma yapılmıştır. Bu şekilde iş kazası sayılabilecek olayların çerçevesi çizilmek amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kaza, İş Kazası, Sigortalı, Olay, İş Kazası Sayılan Haller.

CASES DEEMED AS OCCUPATIONAL ACCIDENTS IN TERMS OF SOCIAL SECURITY LAW

ABSTRACT

Occupational accidents are serious events with many negative aspects. Case, many insured persons suffer physical and mental harm due to occupational accidents. Therefore, many insured persons may have to cripple the rest of their lives. In addition, occupational accidents cause many insured people to die. Therefore, occupational accidents are seen as a state of occupational risk in terms of social security law. Because, occupational accidents are generally unexpected bad events that cause deaths and injuries. For this, some conditions are sought for the existence of an occupational accident in terms of social security law. However, there is no occupational accident definition in our legislation. However, in the 13th article of the Social Insurance and General Health Insurance Law No. 5510, the situations considered as occupational accident are regulated. In this way, counting method was applied. Accordingly, in order for an incident to be considered an occupational accident, the incident must be one of the situations listed in article 13 of Law No. 5510. In this study, although the situations that are considered as occupational accidents within the scope of the 13th article Law No. 5510 are examined, a research has been made on which events can be accepted as occupational accidents or not. In this way, it is aimed to outline the events that can be considered as occupational accidents.

Key Words: Accident, Occupational Accident, Insured, Incident, Situations Considered as Occupational Accident.

GİRİŞ

5510 sayılı SSGSSK kapsamında bir iş kazası tanımı yapılmamıştır. Ancak, 5510 sayılı Kanunun 13. maddesi ile iş kazası olarak sayılan haller düzenlenmiştir. Bu kapsamda, iş kazası hallerinin belirlenmesi açısından sayma yöntemi kullanılmıştır. Dolayısıyla yaşanan bir olayın iş kazası olarak kabul edilmesi için bu olayın Kanunda sayılan hallerden biri olması gerekmektedir.

Bu doğrultuda sigortalı, 5510 sayılı Kanunun 13. maddesinde düzenlenen hallerden biri kapsamında bir olaya maruz kaldığı takdirde yaşanan bu olay iş kazası olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada ilk olarak iş kazası kavramı ele alınmakla birlikte, daha sonrasında iş kazası sayılan haller ele alınmıştır. Bu şekilde hangi olayların sosyal güvenlik hukuku açısından iş kazası sayılabileceği üzerine bir değerlendirme yapılmıştır.

Teknolojik değişim ve yenilikler sonucu makineleşme ile birlikte, iş ile ilgili ve çalışma şartları ile ilgili olumsuzluklar nedeniyle iş kazalarında ciddi bir artış yaşanmıştır.¹ Özellikle, üretim teknolojisinde yaşanan gelişmelerle birlikte iş yaşamında karşılaşılan riskler de boyut değiştirmiştir.² Bu sebeple, iş kazası nedeniyle çok sayıda çalışan hayatını kaybetmektedir. Örneğin, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)³ verilerine göre her yıl iş kazası ve buna bağlı olarak ortaya çıkan hastalıklar sonucu yaklaşık 2.78 milyon çalışan yaşamını yitirmektedir.⁴ Bu nedenle, iş kazası yaşanmadan en baştan gerekli önlemlerin alınması büyük önem taşımaktadır.⁵ Ülkemizde de iş kazaları sonucu çok sayıda sigortalı hayatını kaybetmektedir. Örneğin, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun⁶ 2019 yılı istatistiklerine göre 1.736 sigortalı iş kazası nedeniyle yaşama veda etmiştir.⁷ Ancak, bu veriler SGK'ya yapılan iş kazası bildirimleri sonucu elde edilmiştir. Bu bağlamda, kayıt dışı çalışanlar da düşünüldüğünde bu sayının daha yüksek olacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Ülkemizde iş kazaları sonucu bu denli yüksek sayılarda ölümlerin yaşanmasının arka planında şüphesiz işverenlerin⁸ iş sağlığı ve güvenliğine⁹ gereken önemi vermemesi, iş

- 1 GÜZEL, Ali/OKUR, Ali Rıza/CANIKLİOĞLU Nursen, Sosyal Güvenlik Hukuku, İstanbul 2020, ss. 394-395; KURT, Resul, Herkes İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, Ankara, 2015. ss. 180-181.
- 2 ŞAKAR Müjdat, Sosyal Sigortalar Uygulaması, İstanbul, 2017, s. 195.
- 3 AKTAY, Nizamettin/ARICI, Kadir/SENYEN, KAPLAN, E.Tuncay, İş Hukuku, Ankara, 2013, ss. 19-20: *Uluslararası Çalışma Örgütü, 1919 yılında Versailles Barış Antlaşması ile kurulmuştur. Örgüt bu tarihte kurulduktan sonra birçok alanda söz sahibi olmuştur. Bu bağlamda, insan haklarının gözetilmesi, yaşam hakkının korunması, işçilerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi, iş sağlığı ve güvenliğinin tesis edilmesi ve istihdamın artırılması vb. konuları ele almıştır.*
- 4 <https://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work> (12.10.2019).
- 5 KAYNAK Zeki, *Sosyal Sigorta ve Uygulaması*, Ankara, 2018. s. 583.
- 6 Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), 16 Mayıs 2006 tarihli 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile kurulmuştur. Bu doğrultuda SGK'nin kurulması ile birlikte, Bağ-Kur, SSK, Emekli Sandığı kuruluşları tek bir çatı altında birleştirilmiştir. Bu şekilde, Bağ-Kur, SSK ve Emekli Sandığı kuruluşları "SGK" adı altında birleşmiş ve sosyal güvenlik sistemi yeniden yapılandırılmıştır.
- 7 http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/sgk_istatistik_yillik_lari (12.10.2020).
- 8 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesine göre işveren, iş sözleşmesine dayanarak işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişi ya da tüzel kişiliği olmayan kurum ya da kuruluşlar olarak tanımlanmıştır. Bunun yanında, 6331 sayılı İSGK'nin 3. maddesinin 1. fıkrasının g bendinde işveren, çalışan istihdam eden gerçek veya tüzel kişi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar olarak tanımlanmıştır.
- 9 SÜMER Haluk Hadi, *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, Ankara, 2020, ss. 6-7; SARIBAY ÖZTÜRK Gizem, İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülüklerinin Yerine Getirilmemesinin Hukuki, İdari ve Cezai Sonuçları, İstanbul, 2015, ss.16-19: İş sağlığı ve güvenliği kavramının iki yönü bulunmaktadır. Buna göre, iş sağlığı ve güvenliği gerek tıbbi gerek teknik yönü bulunan bir kavramdır. Bu bağlamda iş sağlığı ve güvenliği bir taraftan çalışanların iş kazası ve meslek hastalıkları açısından muhtemel

sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin¹⁰ yeterince önemsenmemesi, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün¹¹ bulunmaması, işverenlerin risk değerlendirmesini¹² düzenli olarak yapmaması ya da yaptırmaması, işverenlerin iş sağlığı ve güvenliği organizasyonunu¹³ tam anlamıyla yapamaması, yapılan işin ve işyerinin özelliklerine uygun bir Acil Durum Planının¹⁴ oluşturulmaması, gibi nedenler oldukça etkili olmuştur. Bu nedenlerle ülkemizde çalışanlar iş ile ilgili ve çalışma koşulları ile ilgili nedenlerle birçok mesleki riske maruz kalmaktadır.¹⁵

1. SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU AÇISINDAN İŞ KAZASI

1.1. Kaza Kavramı

Kaza kavramı, genel olarak can ve mal değerlerinin zarar görmesine yol açan kötü olaylardır.¹⁶ Bu nedenle, kaza beklenmedik bir anda gerçekleşen ve

-
- risklerin bertaraf edilmesi için alınması gereken teknik önlemleri, diğer taraftan çalışanların sağlığını ve hayatını korunmasını amaçlayan kurallar bütünüdür.
- 10 TAŞKENT Savaş/EYRENCİ Ömer/ULUCAN Devrim, *Bireysel İş Hukuku*, İstanbul, 2019, s. 909: İş sağlığı ve güvenliği sisteminin oluşması açısından ilk olarak çalışanlara düzenli ve işin özelliklerine uygun iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesi gerekmektedir. Verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri ile çalışanlar riskli durumlar karşısında nasıl hareket edeceklerini öğrenebilmekte ve çalışanlar iş sağlığı ve güvenliği açısından daha bilinçli hale gelmektedir.
 - 11 AKPINAR Teoman, *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, Ankara, 2018, s. 266: İş kazalarını meydana gelmesine neden olan temel etkenlerin başında, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği kültürünün zayıf olması gelmektedir. Zira çalışanların iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilinçsizlikleri iş kazalarının yaşanmasını tetiklemektedir.
 - 12 ÖZDEMİR Cumhur Sinan, *İş Mevzuatı Rehberi*, Ankara, 2018, s.645: Risk teknolojik gelişmelerle ortaya çıkan ve ölüm, yaralanma başta olmak üzere zarar verici olayların ortaya çıkma ihtimalidir. Risk değerlendirmesi ise, söz konusu risklerin belirlenmesi, derecelendirilmesi ve kontrol edilebilmesi için yapılan sistemli çalışmalar bütünüdür.
 - 13 KORKMAZ Fahrettin/ALP Nihat Seyhun, *Bireysel İş Hukuku*, Ankara, 2019, ss. 314: İşverenin iş kazası ve meslek hastalıklarını önlemek adına iş sağlığı ve güvenliği organizasyonunu yapma yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu kapsamda işverenin iş sağlığı ve güvenliğine dönük tüm önlemleri alması gerekmektedir.
 - 14 AKPINAR Teoman, *İş Sağlığı ve İş Güvenliği İşçi İşveren Rehberi*, İstanbul, 2015, s. 123; Acil durum genel olarak beklenmedik olaylardır. Bu nedenle, işyerinde beklenmedik bir olay yaşandığında, gerekli tedbirlerin alınmaması halinde yıkıcı ve yıpratıcı sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Bu olumsuz sonuçların oluşmaması adına bir Acil Durum Planının hazırlanması büyük önem taşımaktadır.
 - 15 KURT, Resul, Herkes İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, s. 181; GÜZEL/OKUR/CANIKLIOĞLU, *Sosyal Güvenlik Hukuku*, ss. 390-391.
 - 16 GÜNEREN Ali, *İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları*, Ankara, 2020 s. 394; GÜZEL/OKUR/ CANIKLIOĞLU, *Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 395.

bir zarara neden olan olaylardır.¹⁷ Ancak, sosyal güvenlik sistemi¹⁸ açısından kaza kavramı, günlük hayatta kullanılan kaza kavramından daha farklıdır.¹⁹ Zira, sosyal güvenlik anlayışının temelinde sigortalıları²⁰ tehdit eden bütün risklerin bertaraf edilmesi ve bu yönde gerekli adımların atılması düşüncesi yatmaktadır.²¹ Bunun bir sonucu olarak, sosyal güvenlik birçok alanda sosyal politika uygulamaları içinde yer almaktadır.²²

Bu doğrultuda, iş kazası sosyal güvenlik hukuku açısından sosyal risk olarak kabul edilmiştir. Zira, ILO'nun 28.06.1952 tarih ve 102 sayılı Sosyal Güvenliğin Asgari Şartlarına İlişkin Sözleşmesi'nde²³ sosyal riskler düzenlenmiştir ve bu sosyal riskler içinde iş kazası ve meslek hastalıkları da ele alınmıştır. Ayrıca şu husus belirtilmelidir ki, iş kazası ve meslek hastalıkları sigorta kolu dünyada en çok uygulanan sosyal sigorta koludur. Bunun nedeni iş kazası ve meslek hastalıkları nedeniyle ölümlerin diğer risk kollarına göre daha yüksek olmasıdır.²⁴

Ülkemizde ise iş kazası ve meslek hastalıkları, kısa vadeli sigorta²⁵ kollarından biri olarak uygulanmaktadır. Bu doğrultuda iş kazası kavramından ne anlaşılması gerektiğini ele almak isabetli olacaktır.

17 SÜMER, Haluk Hadi, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, s. 89; KURT, Resul, Herkes İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, ss. 179-180.

18 TUNCAY A. Can/EKMEKÇİ Ömer, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, İstanbul, 2017, ss. 1-3: Sosyal güvenlik, insanların insan onuruna uygun, toplumun diğer fertlerine muhtaç olmadan ve onlara bağımlı kalmadan yaşayabilmesi amacıyla kurulmuş organize bir yapıdır.

19 ŞAKAR Müjdat, Sosyal Sigortalar Uygulaması, İstanbul, 2017, s. 197.

20 ELMA Ramazan, **Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku**, Ankara, 2019. s. 118: Sigortalı, kısa ve/veya uzun vadeli sigorta koluna tabi olan ve bu kişiler adına sigorta primi yatırılması gereken işçilerle, kendi adına çalışan ve kendi sigorta primlerini kendisi ödemesi gereken kişilerdir.

21 GÜZEL/OKUR/ CANIKLIOĞLU, Sosyal Güvenlik Hukuku, ss. 387-388; GÜNEREN, Ali, İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları, s. 395.

22 ALPER Yusuf/KILKIŞ İlknur, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, 2017, s. 161.

23 https://www.ilo.org/dvn/noemlex/an/f?p=NORMLEXPUB:12100:0:NO:::P12100_INSTRUMENT_ID:312247, (09. 10.2019).

24 ŞAKAR, Müjdat, Sosyal Sigortalar Uygulaması, s. 195; GÜNEREN, Ali, İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları, s. 395.

25 ELMA, Ramazan, **Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku**, s. 118: Kısa vadeli sigorta kolu, iş kazası ve meslek hastalığı kolu, analık ve hastalık sigorta kolundan oluşmaktadır. Ancak, iş kazası ile meslek hastalığı sigorta kolu ayrı sigorta kolları değildir. Bir başka ifadeyle, sadece iş kazası sigorta primi ya da sadece meslek hastalığı sigorta primi alınmamaktadır. Dolayısıyla, iş kazası ve meslek hastalığı sigorta kolu tek bir sigorta kolu olduğu için iş kazası ile meslek hastalığının birbirinden ayrı düşünülmesi söz konusu değildir.

1.2. İş Kazası Kavramı

İş kazası, işverenin otoritesi altında bulunan sigortalının ya da kendi adına çalışan sigortalının maruz kaldığı olay sonucu sigortalının beden ve ruhen bir arızaya uğraması halidir.²⁶ Burada oluşan zarar bedensel zarar²⁷ olabileceği gibi ruhsal zarar²⁸ da olabilir.²⁹

Bu doğrultuda, iş kazası durumunda bir olay yaşanmaktadır ve bu olay bir zarara yol açmaktadır. Ancak, bir olayın iş kazası olarak kabul edilebilmesi için, yaşanan olayın aniden ve dışarıdan gelen bir etkenle gerçekleşmesi gerekir.³⁰ Bir başka ifadeyle, yaşanan olay ani ve zarar verici nitelikte ise, yaşanan olay iş kazası olarak kabul edilmektedir.³¹

İş kazasının temelinde bir kaza olayı bulunmaktadır. Ancak, bir kaza olayının iş kazası olarak kabul edilebilmesi için kaza olayının yapılan işin niteliğinden veya işyeri koşullarından kaynaklanması ve kaza olayı sonucunda zarar gören kişinin sigortalı olması gerekmektedir.³²

Bu doğrultuda, kaza olayına maruz kalan bir sigortalı olduğu takdirde yaşanan bu kaza olayı iş kazası olarak kabul edilmektedir.³³ Ayrıca, iş kazası nedeniyle sigortalılar mesleki risk altındadır. Zira iş kazaları mesleki risk hallerinden biridir.³⁴

26 DEMİRAL Erşen Gökçe, *İş Kazaları*, Ankara, 2017; ss. 20-21; ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 196; KURT, Resul, Herkes İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, ss. 176-177.

27 GÜNEREN, Ali, *İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları*, s. 5: Kişinin vücut bütünlüğünün zedelenmesi veya kişinin vücut bütünlüğünde bir eksilmenin olması durumunda oluşan zararlar, bedensel zararlardır.

28 TANRIVER Süha, “Bedensel Bütünlüğün İhlalinden Kaynaklanan Zararların Tazmini Bağlamında Belirsiz Alacak Davası”, *Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre Cilt 2*, ed. Sema Uçakhan **Güleç**, **Necdet Basa**, Ankara, 2016. s. 154: Yaşanan olay sonucunda olaya maruz kalan kişinin ruh bütünlüğünün bozulması veya bir eksilmenin olması nedeniyle oluşan zararlara ruhsal zarar denilmektedir.

29 TUNCAY/EKMEKÇİ, *Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri*, ss. 375-376; GÜNEREN, Ali, *İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları*, s. 430.

30 KURT, Resul, Herkes İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, ss. 115-116; GÜZEL/OKUR/ CANIKLIOĞLU, *Sosyal Güvenlik Hukuku*, ss. 401-402.

31 SÜMER, Haluk Hadi, *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, s. 91; ŞAKAR, Müjdat, *Sosyal Sigortalar Uygulaması*, s. 197; TUNCAY/EKMEKÇİ, *Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri*, s. 393.

32 KAYNAK Zeki, *Sosyal Sigorta ve Uygulaması*, s. 575; ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 196.

33 ALPER Yusuf, *Sosyal Sigortalar Hukuku*, Bursa, 2019, s.193.

34 ŞAKAR, Müjdat, *Sosyal Sigortalar Uygulaması*, s. 196; GÜZEL/OKUR/ CANIKLIOĞLU, *Sosyal Güvenlik Hukuku*, ss. 389-390.

Bu açıklamalardan hareketle yaşanan kaza olayı sonucunda sigortalı bedenen ve ruhen zarar görmektedir.³⁵ Ancak, yaşanan olay sonucu sigortalının hemen bedenen ve ruhen bir arızaya uğraması şart değildir. Bu olay sonucu bedensel ve ruhsal arızaların daha sonra ortaya çıkması mümkündür.³⁶

İş kazası sonucu oluşan arızalar hemen kazadan sonra ortaya çıkabileceği gibi kazanın üzerinden belli bir süre geçtikten sonra da ortaya çıkabilmektedir.³⁷ Örneğin, inşaattan düşen sigortalının ağır yaralanması halinde zarar hemen ortaya çıkmakta iken, inşaattan düşen sigortalının iç kanama geçirerek birkaç gün sonra ölmesi halinde zarar belli bir süre sonra ortaya çıkmaktadır.³⁸ Yargıtay da kaza olayının etkilerinin belli bir süre devam edebileceğini ve görülen bu etkilerin zaman içinde ağırlaşabileceğini bu nedenle zararın daha sonra ortaya çıkabileceğini kabul etmiştir.³⁹

Kaza olayı nedeniyle sigortalıda bedensel ya da ruhsal bir zarar oluşmamışsa meydana gelen olayın iş kazası olarak kabul edilmesi söz konusu değildir.⁴⁰ Bu durumda sigortalının organ işlevi gören protezlerinin zarar görmesi halinde meydana gelen olayın iş kazası olarak kabul edilip edilemeyeceği sorusu akla gelmektedir.

Sigortalının organ işlevi gören protezlerinde bir zarar oluşmuşsa meydana gelen bu olayın da iş kazası olarak kabul edilmesi gerekmektedir.⁴¹ Zira, takılan bu protezler artık vücudun bir parçası haline gelmiştir. Dolayısıyla, bedensel ve ruhsal bir zararın oluşmasına neden olan sigortalıda ortaya çıkan arızaların tamamı iş kazası kapsamına girmektedir.⁴² Bu nedenle sigortalı kusurlu olsa

35 DEMİRAL, Erşen, Gökçe, İş Kazaları, ss. 20-21; ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 196; KURT, Resul, Herkes İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, ss. 176-177.

36 ALPER Yusuf, Türk Sosyal Güvenlik Sistemi ve Sosyal Sigortalar Hukuku, Bursa 2015 s. 225; SÜMER, Haluk Hadi, *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, s. 91; TUNCAY/EKMEKÇİ, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, s. 396;

37 Ayrıca Bkz. TUNCAY/EKMEKÇİ, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, ss. 382-383; ERDOĞAN Mehmet Şirin, “İş Kazasından Zarar Görenlerin Maddi ve Yakınlarının Maddi ve Manevi Zararlarının Tazmini”, E-Journal of Yaşar University, C. 8, Özel Sayı/2013, s. 1100.

38 SÜMER Haluk Hadi, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, s. 97; KAYNAK Zeki, Sosyal Sigorta ve Uygulaması ss. 584-585.

39 Y.21.HD, T.15.04.2019, E.2018/5018, K.2019/ 2931, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/21-hukuk-dairesi-e-2018-5018-k-2019-2931-t-15-4-2019>

(12.08.2020).

40 TUNCAY/EKMEKÇİ, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, s. 382; KURT, Resul, Herkes İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, s.183.

41 ŞAKAR, Müjdat, Sosyal Sigortalar Uygulaması, s. 199.

42 KURT, Resul, Herkes İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, s. 183; KAYNAK Zeki, *Sosyal Sigorta ve Uygulaması*, ss. 584-585.

dahi, kaza olayı nedeniyle sigortalıda bedenen ya da ruhen bir arızanın meydana gelmesi halinde yaşanan olay iş kazasıdır. Ancak, bu durumda belirlenen tazminattan sigortalının kusuru oranında bir indirimin yapılması gerekmektedir.⁴³

Bu doğrultuda, bir olayın iş kazası sayılması için kaza olayının yaşanması ve kaza olayı sonucu sigortalının zarara uğraması gerekmektedir. Lakin bir iş kazasından söz edebilmek için bir olayın yaşanması ve bir zararın doğması yeterli değildir. Bunun yanında, olay ile zarar arasında uygun sebep-sonuç ilişkisinin de bulunması gerekmektedir.⁴⁴

Bu çerçevede, genel hayat tecrübesi gereği olayların normal akışı düşünüldüğünde, yaşanan bir olay nedeniyle zararın ortaya çıkmasında elverişli bir sebep bulunmalıdır.⁴⁵ Ancak, yaşanan bir olayın iş kazası olarak kabul edilmesi için tüm bu koşulların bir arada bulunması gerekmektedir.⁴⁶ Yargıtay da bir olayın iş kazası olarak kabul edilebilmesi için kaza olayı ile ortaya çıkan zarar arasında uygun illiyet bağının varlığını aramış ve kaza olayı nedeniyle sigortalıda bedensel ya da ruhsal bir arızanın ortaya çıkması gerektiğini savunmuştur. Ayrıca Yargıtay, bu koşulların birlikte bulunmaması halinde yaşanan olayı iş kazası olarak kabul etmemiştir.⁴⁷

Kanaatimizce, yaşanan bir kaza olayının iş kazası olarak kabul edilmesi için kaza olayı ile oluşan zarar arasında uygun sebep sonuç ilişkisi bulunmalıdır. Ancak, uygun sebep sonuç ilişkisinin 5510 sayılı SSGSSK'nin 13. maddesinde sayılan haller kapsamında değerlendirilmesi gerekir. Zira 5510 sayılı Kanunun 13. maddesinde iş kazası sayılan haller tek tek sayılmıştır.

Bir olayın iş kazası olarak kabul edilmesi oldukça önemli sonuçlar doğurmaktadır.⁴⁸ Örneğin, sosyal sigorta yardımlarının yapılabilmesi için yaşanan olayın iş kazası olarak kabul edilmesi gerekmektedir.⁴⁹

43 GÜZEL/OKUR/CANIKLIOĞLU, Sosyal Güvenlik Hukuku, ss. 410-412.

44 ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 196; ALPER Yusuf, Türk Sosyal Güvenlik Sistemi ve Sosyal Sigortalar Hukuku, ss. 231-232; TUNCAY/EKMEKÇİ, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, s. 383.

45 ŞAKAR, Müjdat, Sosyal Sigortalar Uygulaması, s. 199; KURT, Resul, Herkes İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, s. 183

46 SÜMER Haluk Hadi, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, s. 90; ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 196.

47 YHGK, T.20.03.2013, E.2012/21-1121, K.2013/386. <http://www.turkhukuk sitesi.com/serh.php?did=14995> (17.03.2020).

48 OGUZ Özgür, "İş Kazası ve Meslek Hastalığında Sigortalıya Sağlanan Yardımlar", HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, C. 7, S. 18 /2018, s. 320.

49 ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 118: Sosyal sigortalar, kısa ve uzun vadeli sigortalardır.

2. SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU AÇISINDAN İŞ KAZASI SAYILAN HALLER

İş kazası, mevzuatımızda ilk defa 1945 tarihli 4772 sayılı İş Kazaları İle Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortası Kanunu ile düzenlenmiştir. Daha sonra, mevzuatımızda iş kazası 1964 tarih ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun (SSK) 11. maddesinde⁵⁰ düzenlenmiştir.

2008 yılında, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortaları Kanunu'nun (SSGSSK) yürürlüğe girmesi ile birlikte iş kazası SSGSSK'nin 13. maddesinde düzenlenmiştir. Ancak, 5510 sayılı Kanunun 13. maddesinde iş kazası 506 sayılı kanunun 11. maddesi ile benzer bir yöntem izlenerek düzenlenmiştir.

506 sayılı Kanunun 11. maddesinde iş kazası tanımı yapılmayıp iş kazası olan haller düzenlenmişti. Bu düşünce tarzı, 5510 sayılı Kanunun 13. maddesine de sirayet etmiştir. Zira, 5510 sayılı SSGSSK'nin 13. maddesinde 506 sayılı Kanunun 11. maddesinde olduğu gibi bir iş kazası tanımı yapılmamıştır. Dolayısıyla sayma yöntemi ile iş kazası olan haller düzenlenmiştir.⁵¹ Bu nedenle, SSGSSK'de sayılan hallerde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hale getiren olaylar iş kazası olarak kabul edilmiştir.

Mevzuatımızda 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 3. maddesinin (g) bendinde de iş kazası düzenlenmiştir. Buna göre, iş kazası, "işyerin-

50 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun "İş kazası ve meslek hastalığının tanımı:" başlıklı 11. maddesinde;

"A) İş kazası, aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhça arızaya uğratan olaydır.

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,
- c) Sigortalının, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında,
- B) Meslek hastalığı, sigortalının çalıştırıldığı için niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi arıza halleridir.

Bu kanuna göre tesbit edilmiş olan hastalıklar listesi dışında herhangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması üzerine çıkabilecek uyuşmazlıklar, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu'nca karara bağlanır." **şeklinde iş kazası ve meslek hastalığı tarif edilmiştir.**

51 ERLÜLE Fulya, Türk Borçlar Kanununa Göre Bedensel Bütünlüğün İhlalinde Manevi Tazminat, Ankara, 2015, ss. 227-228.

de veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenengelli hâle getiren olayı ifade eder.” şeklinde düzenlenmiştir.

5510 sayılı Kanununun 13. maddesinde iş kazası,

a. Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,

b. İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,

c. Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,

d. 5510 sayılı Kanununun 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,

e. Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenengelli hale getiren olaydır” şeklinde konu düzenlenmiştir.

Madde metninde “sigortalı” ifadesi yer almaktadır. Buna göre olayın iş kazası olarak kabul edilebilmesi için olaya maruz kalan kişinin SSGSSK’nin 4. ve 5. maddelerinde düzenlenen sigortalı sayılanlardan olması gerekmektedir. Kazaya maruz kalan kişinin sigortalı olmaması halinde yaşanan olay iş kazası olmamaktadır.⁵²

Bu doğrultuda yaşanan bir olayın iş kazası olarak kabul edilebilmesi için; SSGSSK’nin 13. maddesi kapsamına giren bir kaza olayının yaşanması, kaza sonucu bedensel ve ruhsal bir arızanın oluşması, kazaya uğrayan kişinin sigortalı olması, yaşanan kaza ile sigortalıda bedensel veya ruhsal arızanın oluşması arasında uygun illiyet bağının bulunması gerekmektedir.⁵³ Yargıtay da yaşanan kaza olayı ile meydana gelen zarar arasında uygun illiyet bağının bulunması gerektiğini, ancak uygun illiyet bağının varlığı açısından 5510 sayılı SSGSSK’nin 13. maddesinde sayılan haller kapsamında bir değerlendirmenin yapılması gerektiğini kabul etmiştir.⁵⁴

52 TUNCAY/EKMEKÇİ, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, s. 478; KAYNAK, Zeki, *Sosyal Sigorta ve Uygulaması*, s. 585.

53 Ayrıca Bkz. TUNCAY/EKMEKÇİ, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, ss. 382-383; ERDOĞAN, Mehmet Şirin, “İş Kazasından Zarar Görenlerin Maddi ve Yakınlarının Maddi ve Manevi Zararlarının Tazmini”, s. 1100.

54 Y.10.HD, T.12.04.2016, E..2016/5074, K.2016/5491 <https://m.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/10-hukuk-dairesi-e-2016-5074-k-2016-5491-t-12-4-2016> (17.01.2020).

Yukarıda sayılan şartların varlığı halinde işveren Kuruma iş kazası bildiriminde bulunmasa dahi olay iş kazası sayılmaktadır.⁵⁵ Ayrıca, sigortalının belirli bir sigortalılık süresini tamamlaması ya da Kurum'a sigortalıya ilişkin primin bildirilmesi de şart değildir.⁵⁶

2.1. Sigortalının İşyerinde Bulunduğu Sırada Meydana Gelen Olaylar

5510 sayılı Kanun'un 13. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde sigortalının işyerinde⁵⁷ bulunduğu sırada meydana gelen olaylar iş kazası olarak kabul edilmiştir. Ayrıca, Kanun hükmünde işyerinde cereyan eden olaylar bakımından bir kısıtlama getirilmemiştir.

Bu doğrultuda, sigortalının işyerinde bulunduğu esnada yaşanan ve sigortalıya bedenen veya ruhen zarar veren bütün olayların iş kazası olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Buna göre, işyeri sınırları içinde gerçekleşen ve sigortalıya zarar veren olaylar iş kazasıdır. Bu bağlamda, "işyerinde" sigortalıyı zarara uğratan herhangi bir olayın yaşanması yeterlidir.⁵⁸ Örneğin, işyerinde kazan patlaması, işçinin inşaattan düşmesi veya işyerinde işçiye elektrik çarpması gibi durumlar iş kazasıdır.⁵⁹ Ayrıca, işyerinde yaşanan iş kazası olayları bunlarla sınırlı değildir. Örneğin, sigortalının işyerinde beyin kanaması geçirmesi gibi yaşanan olayların iş kazası olarak kabul edildiği örneklerle uygulamada sıklıkla karşılaşılmaktadır.

Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada, sigortalı çalışsın ya da çalışmasın işyerinde meydana gelen olaylar iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁶⁰ Dolayısıyla, işyerinde meydana gelen ve sigortalıyı bedenen ve ruhen zarara uğratan olaylar iş kazası sayılmaktadır.

Bu açıklamalardan hareketle, işyerinden sayılan yerlerde⁶¹ meydana gelen

55 GÜZEL/OKUR/ CANIKLIOĞLU, ss. 412-413.

56 AKDENİZ Ayşe Ladin, "İşverenin İş Kazası ve Meslek Hastalıklarından Doğan Zararlardan Sorumluluğunun Niteliği", İÜHFİM, C.LXXII,S.2/ 2014, s.10.

57 SSGSSK m. 11 hükmüne göre, "İşyeri, sigortalı sayılanların maddî olan ve olmayan unsurlar ile birlikte işlerini yaptıkları yerlerdir..." şeklinde işyeri tanımlanmıştır.

58 ALPER Yusuf, Türk Sosyal Güvenlik Sistemi ve Sosyal Sigortalar Hukuku, s. 229; TUNCAY/EKMEKÇİ, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, ss. 395-396.

59 SÜMER Haluk Hadi, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, s. 91; ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 199; KAYNAK Zeki, *Sosyal Sigorta ve Uygulaması*, s. 586.

60 ŞAKAR, Müjdat, Sosyal Sigortalar Uygulaması, s. 197; KAYNAK Zeki, *Sosyal Sigorta ve Uygulaması*, s. 586.

61 SSGSSK m. 11 hükmüne göre, "...İşyerinde üretilen mal veya verilen hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen işyerine bağ-

olaylar da iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁶² Zira, işyerinden sayılan yerler de işyerine dahildir. Buna göre, işyerine bağlı yerler, eklentiler ve araçlar işyerinden sayılmaktadır ve işyeri, işyerine bağlı yerler, eklentiler ve araçlardan oluşan bir bütünü ifade etmektedir.⁶³

Çalışma saatleri içinde veya çalışma saatleri dışında işyerinde yaşanan tüm olaylar iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁶⁴ Buna göre, sigortalının işyerinde dinlenme zamanı sırasında bedenen ya da ruhen zarar verici bir olaya maruz kalması halinde yaşanan olay iş kazası olmaktadır.⁶⁵ Buna ek olarak, işyerinde meydana gelen olayın sigortalının yaptığı iş ile alakalı olması şart değildir.⁶⁶ Yaşanan olay sigortalının yaptığı iş ile ilgili olmasa dahi iş kazasıdır. Ayrıca sigortalının hizmet akdi devam ettiği sürece, sigortalının işyerindeyken maruz kaldığı olaylar da iş kazası olarak kabul edilmektedir. Örneğin sigortalı yıllık ücretli izne çıkmış ve bir sebeple işyerine gelmiş ve bu sırada da sigortalı kazaya uğramışsa yaşanan bu olay iş kazası olarak kabul edilmektedir. Zira sigortalı her ne kadar yıllık ücretli izne çıkmış bulunsa da, sigortalının hizmet akdi devam etmektedir.⁶⁷

İşyerinde bulunan sigortalı iş görme edimini yerine getirmemiş olsa dahi yaşanan olay iş kazasıdır. Yargıtay, sigortalının işyerine geldiği sırada rahatsızlanarak hastaneye götürüldüğü sırada kalp krizi geçirmesi halinde yaşanan olayı iş kazası kabul etmiştir.⁶⁸

lı yerler, dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ile araçlar da işyerinden sayılır....” şeklinde işyerinden sayılan yerlerin de işyerine dahil olduğu düzenlenmiştir.

62 ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 196; TUNCAY/EKMEKÇİ, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, s. 386.

63 MOLLAMAHMUTOĞLU Hamdi/ASTARLI Muhittin/BAYSAL Ulaş, İş Hukuku, Ankara, 2014, s. 243; AKYİĞİT Ercan *İş Hukuku*, Ankara, 2018, ss. 57-58; SÜZEK Sarper, “İşyerinin Devri ve Hukuki Sonuçları”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.15, Özel Sayı/2014, s. 313.

64 TUNCAY/EKMEKÇİ, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, ss. 386-387; YILMAZ Ali, “Sosyal Güvenlik Hukukunda İş Kazası Kavramı: Kıta Avrupası ve Anglosakson Hukuk Sistemlerinden Birer Örnek İle Türk Hukuku Karşılaştırması”, Sosyal Güvenlik Dergisi, Y.6, S. 2/2017, s.112.

65 SÜMER Haluk Hadi, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, s. 92; ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 199.

66 ALPER Yusuf, Türk Sosyal Güvenlik Sistemi ve Sosyal Sigortalar Hukuku, s. 229; KAYNAK, Zeki, *Sosyal Sigorta ve Uygulaması*, s. 587.

67 KARAKAŞ İsa, Tüm İşyerleri İçin Uygulamalı Sosyal Güvenlik El Kitabı, Ankara, 2019, s. 446,

68 YHGK, T.20.03.2013, E.2012/21-1121, K.2013/386, <http://www.turkhukuk sitesi.com/serh.php?did=14995> (15.01.2020).

Olayın yaşanmasında sigortalının kasti bir hareketi olsa dahi ya da olayın yaşanmasında sigortalının kusuru bulunsa dahi, olay işyerinde yaşandığı takdirde yaşanan bu olay iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁶⁹ Örneğin, sigortalının yemekhanede kavgaya karışması ve yaralanması, sigortalının işyerinde düşüp zarar görmesi, sigortalının dinlenme alanında tabancalı saldırıya uğraması gibi olaylar bu kapsamda iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁷⁰ Dolayısıyla, sigortalının işyerinde bulunduğu sırada meydana gelen ve sigortalıyı bedenen ve ruhen zarara uğratan tüm olaylar iş kazası olarak kabul edilmektedir. Ancak, bu olayın iş kazası olarak kabul edilebilmesi için olay ile zarar arasında uygun nedensellik bağının kurulabilmesi gerekmektedir. Aksi halde yaşanan olayın iş kazası olarak kabul edilebilmesi söz konusu değildir.⁷¹ Ancak, yaşanan olayın iş kazası olarak kabul edilmesi için sigortalının işveren tarafından verilen işi tamamlamış olması şart değildir.⁷²

Bu açıklamalar çerçevesinde işyerinde gerçekleşen ve sigortalıyı bedenen ya da ruhen zarara uğratan olaylar iş kazası sayılmaktadır. Fakat, karayolları, Devlet Demir Yolları gibi sınırları çok geniş olan işyerlerinde sigortalının işini icra ettiği yerden tamamen ayrılıp, iş ile ilgili olmayan bir nedenle kazaya uğraması halinde yaşanan bu olay iş kazası olarak kabul edilmemektedir.⁷³

Bu doğrultuda, sigortalının işyerinde bulunduğu sırada meydana gelen olaylar iş kazasıdır. Ancak, zarar verici olay işyerinde başlamış ve sonuçları işyeri dışında ortaya çıkmışsa, örneğin sigortalı işyerinde rahatsızlanmaya başlayıp işyeri dışında kalp krizi geçirmişse bu olay da iş kazası kabul edilmektedir.⁷⁴ Zira, sigortalı işyerinde rahatsızlanmıştır. Sigortalının rahatsızlığının işyeri dışında ağırlaşması bu olayın iş kazası olarak kabul edilmesini etkilememektedir.

69 ALPER Yusuf, Türk Sosyal Güvenlik Sistemi ve Sosyal Sigortalar Hukuku, s. 229; SÜMER Haluk Hadi, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, s. 92; ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 200.

70 ŞAKAR, Müjdat, Sosyal Sigortalar Uygulaması, s. 197; KAYNAK, Zeki, *Sosyal Sigorta ve Uygulaması*, s. 587.

71 KARAKAŞ İsa, Tüm İşyerleri İçin Uygulamalı Sosyal Güvenlik El Kitabı, ss. 446-447; AKDENİZ Ayşe Ladin, "İşverenin İş Kazası ve Meslek Hastalıklarından Doğan Zararlardan Sorumluluğunun Niteliği", s.9; GÜNEREN Ali, İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları, ss.432-433.

72 SÜMER Haluk Hadi, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, s. 92;

73 KARAKAŞ İsa, Tüm İşyerleri İçin Uygulamalı Sosyal Güvenlik El Kitabı, s. 449; ŞAKAR, Müjdat, Sosyal Sigortalar Uygulaması, s. 197.

74 ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 200.

2.2. İşveren Tarafından Yürütülmekte Olan İş Nedeniyle Meydana Gelen Olaylar

5510 sayılı Kanun'un 13. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendine göre, işveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle meydana gelen ve sigortalıyı hemen etkileyen veya daha sonradan sigortalıyı bedenen ya da ruhen özre uğratan olaylar iş kazasıdır.

Bu kapsamda yürütülen işin işyerinde ya da işyeri dışında icra edilmesinin bir önemi bulunmamaktadır.⁷⁵ Örneğin, beyaz eşya firmasında çalışan sigortalının buzdolabı tamiri için gittiği evde elektrik akımına kapılması bir iş kazasıdır.⁷⁶ Aynı şekilde alt işverenin, asıl işverenin işyerinde yürüttüğü iş nedeniyle meydana gelen olaylar da iş kazasıdır.⁷⁷ Zira sigortalı işveren tarafından yürütülmekte olan bir iş nedeniyle kazaya uğramıştır. Ancak, bu olayın iş kazası olarak kabul edilebilmesi için işin işveren tarafından yürütülmekte olan bir iş olması tek başına yeterli değildir. Bunun yanında yaşanan olay ile iş kazası arasında uygun sebep-sonuç ilişkisinin bulunması gerekmektedir.⁷⁸ Örneğin, cam sektöründe çalışan sigortalı, işverenin talimatı üzerine müşterinin evinde kırılan pencereyi değiştirmek için müşterinin evine gitmiş ve pencereyi değiştirirken yola düşmüşse yaşanan bu olayın niteliği itibarıyla iş kazası sayılması gerekmektedir.⁷⁹

Bu açıklamalardan hareketle, işverenin yürüttüğü iş ile ilgili sigortalı işyeri dışında bir olay yaşamışsa yaşanan bu olay iş kazasıdır.⁸⁰ Ancak, işyeri dışında yaşanan her olay da iş kazası değildir. Örneğin sigortalı, işyeri dışına kişisel bir işini halletmek için gitmiş ve bu sırada zarar verici bir olaya maruz kalmışsa bu olay iş kazası niteliği taşımamaktadır.⁸¹ Zira, sigortalı işverenin yürütmekte olduğu bir iş nedeniyle zarar verici olaya maruz kalmamıştır. Sigortalı şahsi işleri ile uğraşırken zarar verici olayın etkisinde kalmıştır.

Yargıtay bir kararında bir işyeri şube müdürünün başka bir işyerini teftiş ile görevli iken, teftişe gittiği işyeri sahibi tarafından silahlı saldırıya uğrayıp

75 BALCI Mesut, *İş Kazası veya Meslek Hastalığından Doğan Maddi ve Manevi Tazminat Uygulamaları*, Ankara, 2018. s.111.

76 SÜMER Haluk Hadi, *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, s. 92; KAYNAK, Zeki, *Sosyal Sigorta ve Uygulaması*, 586; GÜNEREN Ali, *İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları*, s. 450.

77 KAYNAK, Zeki, *Sosyal Sigorta ve Uygulaması*, s. 587.

78 ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 196; KARAKAŞ İsa, *Tüm İşyerleri İçin Uygulamalı Sosyal Güvenlik El Kitabı*, s. 450.

79 GÜZEL/OKUR/ CANIKLIOĞLU, *Sosyal Güvenlik Hukuku*, ss. 406-407; KAYNAK, Zeki, *Sosyal Sigorta ve Uygulaması*, s. 588.

80 KARAKAŞ İsa, *Tüm İşyerleri İçin Uygulamalı Sosyal Güvenlik El Kitabı*, s. 450.

81 SÜMER Haluk Hadi, *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, s. 93.

öldürülmesi olayını da iş kazası olarak kabul etmiştir.⁸² Söz konusu olayda sigortalı görevi dolayısıyla gönderildiği bir yerde saldırıya uğramış ve öldürülmüş olduğundan karar isabetlidir.

2.3. Bir İşverene Bağlı Olarak Çalışan Sigortalının Görevli Olarak İşyeri Dışında Başka Bir Yere Görevlendirilmesi Nedeniyle Asıl İşini Yapmaksızın Geçen Zamanlarda Meydana Gelen Olaylar

5510 Sayılı Kanun'un 13. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde, sigortalının işverenin görevlendirmesi ile işyeri dışında veya sigortalının asıl işini gördüğü zamanlar dışında karşılaşılabileceği olaylar iş kazası olarak düzenlenmiştir.

Bu doğrultuda, sigortalı işveren tarafından başka bir yere gönderilmek üzere görevlendirilmiş ve sigortalının başına zarar verici bir olay gelmişse bu olay iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁸³ Ayrıca işveren tarafından verilen görevin, bizzat işçinin asıl işi ile bağlantılı olması da şart değildir.⁸⁴ Bu durumda, sigortalının maruz kaldığı olayın nedeni her ne olursa olsun olay iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁸⁵ Ancak, sigortalının görevli olarak şehir dışında bir yere gönderilmesi şart değildir.

Sigortalının işyerinin bulunduğu şehirde işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi halinde de yaşanan olaylar iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁸⁶ Yargıtay da, sigortalı işyeri dışında başka bir şehre gönderildiği hallerde yaşanan olayların iş kazası olması gerektiğini, hatta sigortalının başka bir ülkeye gönderilmesi halinde de yaşanan olayların iş kazası olacağını kabul etmiştir.⁸⁷ Bu durumda sigortalının gerek şehir içinde, gerek şehir dışında başka bir yere görevlendirilmesi halinde, sigortalının çalıştığı işyerinden ayrıldığı andan döndüğü ana kadar geçen süre zarfında ve sigortalının geliş gidiş sırasında maruz

82 Y21.HD, T.16.01.2018, E.2017/3011, K.2018/204, <https://www.hukukmede niyeti.org/karar/923228/yargitay-21-hukuk-dairesi-e-2017-3011-k-2018-204/?v=list&aranan=reddi%20hakim> (03.02.2020).

83 ALPER Yusuf, Sosyal Sigortalar Hukuku, ss. 229-230; SÜMER Haluk Hadi, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, ss. 94-95.

84 TUNCAY A. Can/EKMEKÇİ Ömer, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, İstanbul, 2019, s. 307.

85 ŞAKAR Müjdat, Sosyal Sigortalar Uygulaması, s. 197; KARAKAŞ İsa, Tüm İşyerleri İçin Uygulamalı Sosyal Güvenlik El Kitabı, s. 451.

86 KURT, Resul, Herkes İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, s. 133; GÜNEREN Ali, İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları, ss. 455-456.

87 Y21HD, T.26.04.2010, E.2009/6341, K.2010/4758 <https://legalbank.net/belge/y-21-hd-e-2009-6341-k-2010-4758-t-26-04-2010-is-kazasinin-tespiti/752470> (05.03.2020).

kaldığı olaylar iş kazası olmaktadır.⁸⁸ Örneğin, sigortalı görevli olarak başka bir şehre gönderilmiş ve sigortalı o şehirde konakladığı otelde düşüp kolunu kırmışsa bu olay iş kazası olmaktadır.⁸⁹

Bu açıklamalara ek olarak sigortalı işveren tarafından değil de işveren ve kilince başka bir yere gönderildiğinde sigortalının maruz kaldığı zarar verici olaylar da iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁹⁰ Dolayısıyla, sigortalı başka bir işyerine gönderilmiş ve yolda sigortalıyı zarara uğratan bir olay meydana gelmişse bu olay iş kazasıdır.⁹¹ Zira, sigortalı işverenin emri ile gönderilmiştir ve sigortalı işverenin otoritesi altında bulunmaktadır.⁹²

Bu doğrultuda, işyeri dışına görevli olarak gönderilen sigortalının maruz kaldığı olaylar iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁹³ Ancak, bu olayın iş kazası olarak kabul edilmesi için sigortalının asıl işini yaptığı sırada zarar verici olaya maruz kalması şart değildir.⁹⁴ Zira, sigortalının asıl işini yapmadığı zamanlarda maruz kaldığı olaylar da iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁹⁵

Sigortalının işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi halinde sigortalının asıl işini yaptığı ve iş dışında boş zamanlarında maruz kaldığı olayların da iş kazası sayılması gerekmektedir. Buna göre, sigortalının görevli olarak gönderildiği yerde mesai saatleri dışında karşılaştığı olaylar da iş kazasıdır. Örneğin, sigortalının görevli olarak gönderildiği yerde mesai saatleri dışında lokantada maruz kaldığı olay iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁹⁶ Ancak, böyle bir durumun iş kazası olarak kabul edilebilmesi için sigortalının işverenin otoritesi altında bulunması gerekmektedir.⁹⁷

88 SÜMER, Haluk Hadi, *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, s. 95; ALPER Yusuf, *Sosyal Sigortalar Hukuku*, s. 230.

89 ŞAKAR, Müjdat, *Sosyal Sigortalar Uygulaması*, s. 197; ELMA, Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, ss. 201-202.

90 ALPER Yusuf, *Sosyal Sigortalar Hukuku*, 229-230; KARAKAŞ İsa, *Tüm İşyerleri İçin Uygulamalı Sosyal Güvenlik El Kitabı*, s. 451.

91 YILMAZ, Ali, “*Sosyal Güvenlik Hukukunda İş Kazası Kavramı: Kıta Avrupası ve Anglosakson Hukuk Sistemlerinden Birer Örnek İle Türk Hukuku Karşılaştırması*”, s. 112; SÜMER, Haluk Hadi, *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, s. 95.

92 KARAKAŞ İsa, *Tüm İşyerleri İçin Uygulamalı Sosyal Güvenlik El Kitabı*, s. 13; GÜNEREN, Ali, *İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları*, s. 456.

93 GÜZEL/OKUR/CANIKLIOĞLU, *Sosyal Güvenlik Hukuku*, ss. 406-407.

94 SÜMER, Haluk, Hadi, *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, ss. 95-96.

95 TOPALOĞLU, Sıddık/ÇINKI, Faruk, *İş Kazası ve Meslek Hastalığı Hakları Yapıtların Yükümlülükler Tazminat ve Ceza Sorumlulukları*, Ankara, 2014, s. 30.

96 ALPER, Yusuf, *Sosyal Sigortalar Hukuku*, s. 230; ELMA Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, ss. 199-200.

97 ASLANKÖYLÜ, Resul, *Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortaları Kanunu Şerhi*, Ankara, 2017, s.411.

2.4. 5510 Sayılı Kanunun 4. Maddesinin 1. Fıkrasının (a) Bendi Kapsamındaki Emziren Kadın Sigortalının İş Mevzuatı Gereğince Çocuğuna Süt Vermek İçin Ayrılan Zamanlarda Meydana Gelen Olaylar

5510 sayılı Kanun'un 13. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendine göre, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 74. maddesinde düzenlenen, 1 yaşından küçük çocuğu bulunan emziren kadınlara tanınan günlük 1,5 saat süt izni içinde yaşanan olaylar iş kazası olarak sayılmıştır. Emziren kadınlara tanınan günlük 1,5 saatlik süre, günlük çalışma süresinden sayılan⁹⁸ sürelerdendir ve kadın sigortalı gün içinde kendisine tanınan 1,5 saatlik süt izni kapsamında ne zaman çocuğunu emzirmek istediğini kendisi belirleyebilmektedir.

Bu doğrultuda, sigortalının süt izni sırasında maruz kaldığı zarar verici olaylar iş kazası olarak kabul edilmektedir.⁹⁹ Buna göre, uygun sebep-sonuç ilişkisinin varlığı halinde kadın sigortalıyı bedensel ve ruhsal bir arızaya uğratan, kadın sigortalının süt iznini kullandığı sırada maruz kaldığı olayların iş kazası sayılması gerekmektedir.

Bu açıklamalardan hareketle, kadın işçinin çocuğunu emzirmek için kendisine tanınan süre içinde eve gittiği sırada trafik kazası yaşaması halinde bu olay iş kazası olmaktadır.¹⁰⁰ Hatta, kadın sigortalının kendine ayrılan sürede evde çocuğunu emzirirken bir patlamanın olması halinde ya da kadın sigortalının evde düşüp kolunu kırması halinde yaşanan olay da iş kazasıdır.¹⁰¹

98 AKTAY/ARICI/SENYEN, KAPLAN, İş Hukuku, s. 206: Sigortalıların bazı durumlarda teknik nedenlerle, sosyal nedenlerle, ebeveyn yükümlülükleri (kadın sigortalının 1 yaşından küçük çocuğunu emzirdiği süreler), ya da sigortalının belli bir süre çalışmaya hazır beklemesi gibi durumlarda geçen sürelerde çalışma süresinden sayılmaktadır. Ayrıca, bu sürelerde sigortalı aktif olarak çalışmadığı için çalışma süresinden sayılan haller farazi sürelerdir. Ancak, bu sürelerin çalışma süresinden sayılabilmesi için bu sürelerin işin niteliği nedeniyle geçen süreler olması gerekmektedir.

99 ALPER, Yusuf, Sosyal Sigortalar Hukuku, s. 230; KARAKAŞ İsa, Tüm İşyerleri İçin Uygulamalı Sosyal Güvenlik El Kitabı, ss. 451-452; KAYNAK Zeki, *Sosyal Sigorta ve Uygulaması*, s. 587.

100 SÜMER, Haluk Hadi, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, s. 97; GÜZEL/OKUR/CANIKLIOĞLU, Sosyal Güvenlik Hukuku, s. 408.

101 ELMA Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 202; GÜNEREN, Ali, İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları, s. 459.

2.5. Sigortalının İşverence Sağlanan Bir Taşıtlarla İşin Yapıldığı Yere Gidiş Gelişi Sırasında Meydana Gelen Olaylar

5510 sayılı Kanun'un 13. maddesinin 1. fıkrasının (e) bendinde sigortalıların işverenin tahsis ettiği bir taşıtlarla işin yapıldığı yere gidişi geliş sırasında meydana gelen olaylar iş kazası olarak düzenlenmiştir. 506 sayılı SSK döneminde işverence sağlanmış toplu taşıma aracı ile işyerine gidiş ve geliş esnasında vuku bulan olaylar iş kazası olarak kabul edilmekteydi. Ancak 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte olayın iş kazası olarak kabul edilebilmesi için sigortalıların işe gidiş ve gelişte toplu taşıma düzeni içinde bulunması gerektiği koşulu kaldırılmıştır. Zira, sigortalılar işin yapıldığı yere işverenin tahsis ettiği bir taşıtlarla gidebilecekleri gibi, sigortalıların işverenin tahsis ettiği bir taşıtlarla tek tek işe gidip gelmeleri de mümkün bulunmaktadır.¹⁰² Bu durumda sigortalılar işverenin sağladığı bir taşıtlarla tek tek işe giderken dahi kazaya uğrarsa bu olay iş kazası olmaktadır. Ayrıca, bu olayın iş kazası olarak kabul edilebilmesi için sigortalıların işe gidip geldikleri taşıtların mutlaka işverene ait olması şart değildir. Buna göre sigortalılar, işverence kiralanmış bir taşıtlarla işe gidip geldikleri sırada zarar verici bir olaya maruz kalmışsa bu olay iş kazası olmaktadır.¹⁰³ Bunun nedeni, sigortalıların işverenin emir ve talimatları doğrultusunda işverenin tahsis ettiği özel taşıtlarla işe gidip gelmesidir.¹⁰⁴

Bu doğrultuda, sigortalıların kendilerine tahsis edilen taşıtlarla işe gidip geldikleri esnada maruz kaldıkları zarar verici olaylar iş kazası olarak kabul edilmektedir.¹⁰⁵ Ayrıca, kaza olayının mutlaka işverence tahsis edilen taşıtlarda meydana gelmesi şart değildir. Buna göre, kaza olayı taşıt içinde değil de taşıt ile bağlantılı şekilde gerçekleşmişse yaşanan bu olay da iş kazasıdır.¹⁰⁶ Örneğin, sigortalılar kendilerine tahsis edilen taşıtlarla işe giderken, taşıtın arızalanması nedeniyle olay mahallinde beklerken başka bir taşıtın sigortalılara çarpması halinde yaşanan bu olay iş kazası olacaktır. Lakin, taşıt sigortalıyı işyerine götürmüş ve sigortalı karşıdan karşıya geçerken sigortalıya bir taşıt çarparsa bu olay iş kazası olmamaktadır. Zira, taşıma işi tamamlanmıştır.¹⁰⁷

102 NARTER, Sami, *İş Kazası ve Meslek Hastalığında Hukuki ve Cezai Sorumluluk*, Ankara, 2017. s. 21; ELMA Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 199.

103 ALPER, Yusuf, *Sosyal Sigortalar Hukuku*, s. 231; TUNCAY/EKMEKÇİ, *Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri*, ss. 392-393.

104 ELMA Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 201; SÜMER, Haluk Hadi, *İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*, s. 98; NARTER, Sami, *İş Kazası ve Meslek Hastalığında Hukuki ve Cezai Sorumluluk*, s. 21.

105 KARAKAŞ İsa, *Tüm İşyerleri İçin Uygulamalı Sosyal Güvenlik El Kitabı*, s. 452; TUNCAY/EKMEKÇİ, *Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri*, s. 393.

106 GÜZEL/OKUR/ CANIKLIOĞLU, *Sosyal Güvenlik Hukuku*, s. 409.

107 ŞAKAR, Müjdat, *Sosyal Sigortalar Uygulaması*, s. 199; ELMA Ramazan, *Örnek-*

Bu açıklamalardan hareketle, sigortalı taşıttan indikten sonra işyerine yürürken silahlı bir saldırıya uğrarsa bu olay da iş kazası olmaktadır.¹⁰⁸ Aynı şekilde sigortalılar taşıt içindeyken trafik kazası olmuşsa ya da sigortalılar taşıt içinde birbirleriyle kavga etmiş ve yaralanmışlarsa bu olaylar iş kazasıdır.¹⁰⁹ Ancak, servis aracının zorunlu sebep bulunmadıkça belirlenen güzergah dışında çıkmaması gerekmektedir. Servis aracının kişilerin isteği doğrultusunda güzergah değiştirmesi halinde yaşanan olay iş kazası sayılmamaktadır.¹¹⁰

Bu kapsamda, sigortalıların kendi arabalarıyla ya da kendi imkanlarıyla sağladıkları taşıtlarla işe gidiş ve geliş sırasında karşılaştıkları olaylar iş kazası değildir. İşe gidiş geliş sırasında meydana gelen olayların iş kazası olarak kabul edilmesi için taşıtın işveren tarafından tahsis edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, sigortalının münferit işe gidiş ve geliş yol parasını işveren karşılığında olsa dahi bu olayın iş kazası olarak kabul edilmesi söz konusu değildir.¹¹¹

Yargıtay, işverenin çalışana işi dolayısıyla tahsis ettiği araçların düzenli olarak bakımını yaptırması gerektiğini, bu nedenle yolda bir trafik kazası olması durumunda işverenin kusuru oranında sorumlu tutulması gerektiğini kabul etmiştir.¹¹² Dolayısıyla, iş kazasının meydana gelmesinde kusurlu bulunan işveren sorumlu olmaktadır. Ancak Yargıtay iş kazasının yaşanmasında işverenin yanında 3. kişinin de kusurlu olması halinde teselsül (birlikte sorumluluk) hükümlerinin uygulanması gerektiğini kabul etmiştir.¹¹³

SONUÇ

5510 sayılı Kanununun 13. maddesinde bir iş kazası tanımı yapılmamıştır. Ancak 5510 sayılı Kanununun 13. maddesinde hangi hallerin iş kazası olarak kabul edilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır. Buna göre, 5510 sayılı Kanununun 13. maddesinde yer alan durumlardan birinin yaşanması halinde meydana

ler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku, s. 199.

108 ELMA Ramazan, *Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku, s. 200*; GÜNEREN Ali, İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları, ss. 461-462.

109 SÜMER, Haluk Hadi, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, s. 98; Tuncay/ Ekmekçi, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, s. 394.

110 ALPER, Yusuf, Sosyal Sigortalar Hukuku, s. 331.

111 GÜNEREN, Ali, İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları, ss. 462-463; ALPER, Yusuf, Sosyal Sigortalar Hukuku, s. 331.

112 Y21HD, T.02.10.2017, E.2016/3254, K.2017/7103, [http://www.kazanci.com / kho2/ibb/files/21hd-2016-3254.htm](http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/21hd-2016-3254.htm) (15.12.2019).

113 Y10.HD, T.02.05.2016, E.2015/4800, K.2016/7085, <http://www.kazanci.com> (23.11.2019).

gelen olay iş kazası olarak kabul edilmektedir. Ancak, yaşanan olayın 5510 sayılı Kanunda sayılan durumlardan biri olması, yaşanan bu olayın tek başına iş kazası olarak kabul edilmesi için yeterli değildir. Ayrıca, bir kaza olayının yaşanması, bu kaza nedeniyle sigortalıda bedensel ve ruhsal bir arızanın ortaya çıkması ve kaza ile bedensel ve ruhsal arıza arasında bir uygun illiyet bağının bulunması gerekmektedir.

Bu doğrultuda, sigortalıya bedenen ve ruhen zarar veren ve beklenmedik bir anda yaşanan olayların iş kazası olarak kabul edilmesi mümkün bulunmaktadır. Bu nedenle, iş kazası sonucu iş kazasına uğrayan sigortalıda birtakım bedeni ve ruhi bozukluklar gün yüzüne çıkmaktadır. Ayrıca, iş kazasına uğrayan sigortalı bedenen ve ruhen zarar görmeye birlikte, sigortalı birtakım maddi zorluklar içine de girmektedir.

5510 sayılı Kanununun 13. maddesinde iş kazası sayılabilecek haller düzenlenmiş olmakla birlikte, yaşanan bazı olayların 5510 sayılı Kanununun 13. maddesinde değerlendirilip değerlendirilemeyeceği tartışma konusu olmaktadır. Bu durumda da Yargıtay'ın konuya yaklaşımı büyük önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, sosyal güvenlik hukuku açısından bir olayın iş kazası sayılabilmesi için yaşanan bu olayın 5510 sayılı Kanununun 13. maddesi ve Yargıtay kararları doğrultusunda değerlendirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

AKDENİZ, Ayşe, Ladin, “İşverenin İş Kazası ve Meslek Hastalıklarından Doğan Zararlardan Sorumluluğunun Niteliği”, İÜHFİM, C. LXXII, S. 2/2014.

AKPINAR, Teoman, İş Sağlığı ve İş Güvenliği İşçi İşveren Rehberi, İstanbul, 2015.

AKPINAR, Teoman, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, Ankara, 2018.

AKTAY, Nizamettin/ARICI, Kadir/SENYEN KAPLAN, Emine, Tuncay, İş Hukuku, Ankara 2013.

AKYİĞİT, Ercan, İş Hukuku, Ankara 2018. (İş Hukuku)

ALPER, Yusuf, Sosyal Sigortalar Hukuku, Bursa, 2019.

ALPER, Yusuf/KILKIŞ, İlknur, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Bursa, 2017.

ASLANKÖYLÜ, Resul, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortaları Kanunu Şerhi, Ankara, 2017.

BALCI, Mesut, İş Kazası veya Meslek Hastalığından Doğan Maddi ve Ma-

nevi Tazminat Uygulamaları, Ankara, 2018.

DEMİRAL, Erşen, Gökçe, İş Kazaları, Ankara, 2017.

DEMİRCİOĞLU, Murat/CENTEL, Tankut, İş Hukuku, İstanbul, 2016.

ELMA, Ramazan, Örnekler ve Uygulamalarla Sosyal Güvenlik Hukuku, Ankara, 2019.

ERDOĞAN Mehmet Şirin, “İş Kazasından Zarar Görenlerin Maddi ve Yakınlarının Maddi ve Manevi Zararlarının Tazmini”, E-Journal of Yaşar University, C. 8, Özel Sayı/2013.

ERLÜLE, Fulya, Türk Borçlar Kanununa Göre Bedensel Bütünlüğün İhlalinde Manevi Tazminat, Ankara, 2015.

GÜNEREN, Ali, İş Kazası veya Meslek Hastalığından Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları, Ankara, 2020.

GÜZEL, Ali/OKUR, Ali Rıza/CANİKLİOĞLU Nurşen, Sosyal Güvenlik Hukuku, İstanbul, 2020.

KARAKAŞ, İsa, Tüm İşyerleri İçin Uygulamalı Sosyal Güvenlik El Kitabı, Ankara, 2019.

KAYNAK, Zeki, Sosyal Sigorta ve Uygulaması, Ankara, 2018.

KORKMAZ, Fahrettin/ALP, Nihat Seyhun, Bireysel İş Hukuku, Ankara, 2019.

KURT, Resul, Herkes İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, Ankara, 2015.

MOLLAMAHMUTOĞLU Hamdi/ASTARLI, Muhittin/BAYSAL, Ulaş İş Hukuku, Ankara, 2014.

NARTER, Sami, İş Kazası ve Meslek Hastalığında Hukuki ve Cezai Sorumluluk, Ankara, 2017.

OĞUZ, Özgür, “İş Kazası ve Meslek Hastalığında Sigortalıya Sağlanan Yardımlar”, HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, C. 7, S. 18/2018.

ÖZDEMİR, Cumhuriyet, Sinan, İş Mevzuatı Rehberi, Ankara, 2018.

ÖZTÜRK, Gizem, Sarıbay, İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülüklerinin Yerine Getirilmemesinin Hukuki, İdari ve Cezai Sonuçları, İstanbul, 2015.

SÜMER, Haluk Hadi, İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, Ankara, 2020.

SÜZEK, Sarper, “İşyerinin Devri ve Hukuki Sonuçları”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.15, Özel Sayı/2014.

ŞAKAR, Müjdat, Sosyal Sigortalar Uygulaması, İstanbul, 2017.

TANRIVER, Süha, “Bedensel Bütünlüğün İhlalinden Kaynaklanan Zararların Tazmini Bağlamında Belirsiz Alacak Davası”, Bedensel Zararların Tazmini Uluslararası Kongre Cilt 2, ed. Sema Uçakhan Güleç, Necdet Basa, Ankara, 2016.

TAŞKENT, Savaş/EYRENCİ, Ömer/ULUCAN, Devrim, Bireysel İş Hukuku, İstanbul, 2019.

TOPALOĞLU, Sıddık/ÇINKI, Faruk, İş Kazası ve Meslek Hastalığı Hakları Yaptırımlar Yükümlülükler Tazminat ve Ceza Sorumlulukları, Ankara, 2014.

TUNCAY, Ahmet, Can/EKMEKÇİ Ömer, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, İstanbul, 2017.

TUNCAY, Ahmet, Can/EKMEKÇİ, Ömer: Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, İstanbul, 2019.

YILMAZ, Ali, “Sosyal Güvenlik Hukukunda İş Kazası Kavramı: Kıta Avrupası ve Anglosakson Hukuk Sistemlerinden Birer Örnek İle Türk Hukuku Karşılaştırması”, Sosyal Güvenlik Dergisi, Y.6, S. 2/2017,

[https://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work,](https://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work)

http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/sgk_istatistik_yillik_lari

https://www.ilo.org/dvn/noemlex/an/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12_100_INSTRUMENT_ID:312247